

การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยจากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

The Development of the childhood education management from problem conditions of
the education management of the child development center under the municipality
of pimonrat , bang bua thong district , Nonthaburi.

สรยา แสงศรี¹, ศิริรัตน์ ทองมีศรี² และ ระติกรณ์ นียมะจันทร์³

Soraya Sawangsee¹, Sirirat Tongmeesri² and Ratikorn Niyamajan³

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร^{1,2,3}

Education Administration Phranakhon Rajabhat University^{1,2,3}

Corresponding Author, E-mail: soraya.gple@pnru.ac.th

Retrieved 23-05-2023; Revised 07-06-2023; Accepted 14-06-2024

Doi: 10.14456/jappm.2024.21

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาแนวทาง
แก้ปัญหาและการวางแผน และ 3) เสนอแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยฯ จากสภาพปัญหาการ
จัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การ
วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน พื้นที่วิจัย คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอ
บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 125 คน ได้จากการใช้วิธีเลือก
แบบง่าย และผู้ให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ คือ หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก จำนวน 11 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1)
แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) แบบ
สัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2) แนวทางแก้ปัญหาและการวางแผน คือ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
ปรับปรุงอาคารเรียนและสนามเด็กเล่นให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีมาตรฐานและปลอดภัย จัดหาบุคลากรให้
เหมาะสมตามมาตรฐานตำแหน่ง ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ประสาน
ความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็ก มีส่วนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นใน
การพัฒนาการศึกษา และสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างเป็นรูปธรรม และ 3) ข้อเสนอแนะทาง

พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 6 ด้าน 18 องค์ประกอบ 175 แนวทางปฏิบัติ

คำสำคัญ: การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย; ปัญหาการจัดการศึกษา; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research article aims to study 1) to study on the problems of early childhood education management of the Child Development Center under Pimonrat Municipality, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province. 2) to study solutions and planning for early childhood education in the future and 3) to propose guidelines for the development of early childhood education management. The research model is mixed-method research. The research area is the Child Development Center under Pimonrat Municipality, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province. A sample of 125 parents of students was obtained using a simple selection method and the interview informant is the head of the center, teachers who taking care of children and 11 committees of Child Development Center used a specific selection method. There are 2 types of research instruments; 1) The questionnaire, data analysis using basic statistics, percentage, average, standard deviation and 2) Interview Form to analyze content and write descriptive narratives. The results of the research were as follows; 1) The problem of education management of the Child Development Center as a whole is at a high level. 2) The solution to the problem and planning of early childhood education management of the Child Development Center in the future is to prepare an education development plan with the cooperation of all parties. Improve school buildings and playgrounds to be conducive to learning, standardized and safe. Recruit personnel to suit position standards. To provide teachers with regular professional development. Collaborate with public health agencies in the field of early childhood health promotion. Engage with communities and localities in educational development and build networks with other agencies concretely. and 3) The proposal for the development of early childhood education management of the PDCA quality cycle consists of 6 aspects, 18 elements and 175 guidelines.

Keywords: development of education management; Educational management problems;
Child development center

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าจะต้องอาศัยทรัพยากรหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ทรัพยากรที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกก็คือทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพก็คือ “การศึกษา” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้มีคุณภาพเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564 มุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติ ให้มีความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนโดยเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย ที่ต้องพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และจากสาระแห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ให้มีความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเป็นวัยที่สมองพัฒนาสูงสุดและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กควรได้รับการดูแลพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) และตามมาตรา 41 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ปี ที่เข้ารับบริการทุกคนให้มีพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลและ มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ทั้งนี้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมานั้น พบว่ายังมีปัญหาหลายประการ ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วิชาการและข้อจำกัดอื่น ๆ ในด้านการบริหารจัดการซึ่งไม่ได้คุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า จากผลสำรวจประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลายครั้งที่ผ่านมา สรุปได้ว่า 1 ใน 5 ของเด็กในช่วงอายุ 3-5 ปีแรก จะมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้าหรือค่อนข้างล่าช้า มีระดับปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ และจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) พบว่าคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ และมีร้อยละ 10.8 ต้องปรับปรุงและปรับปรุงเร่งด่วน ดังนั้นควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลเด็กและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กจะได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการ และเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

ปัจจุบันเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ดำเนินภารกิจด้านการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านค่ายสาม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโรงสวด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโรงกระโจม โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของเด็ก ให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยคาดหวังว่าผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำไปสู่ การปรับปรุง วางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้มีคุณภาพและยกระดับคุณภาพการ จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมือง พิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก ทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมองของเด็ก โดยมีความปลอดภัยและเหมาะสม จัดให้เด็กเรียนรู้ผ่านสื่ออย่างหลากหลาย ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างองค์รวม และความร่วมมือของ ครอบครัว ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในสังคมร่วมมือกันอบรมและพัฒนาเลี้ยง

ดู และพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มีทักษะชีวิต ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

2. แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

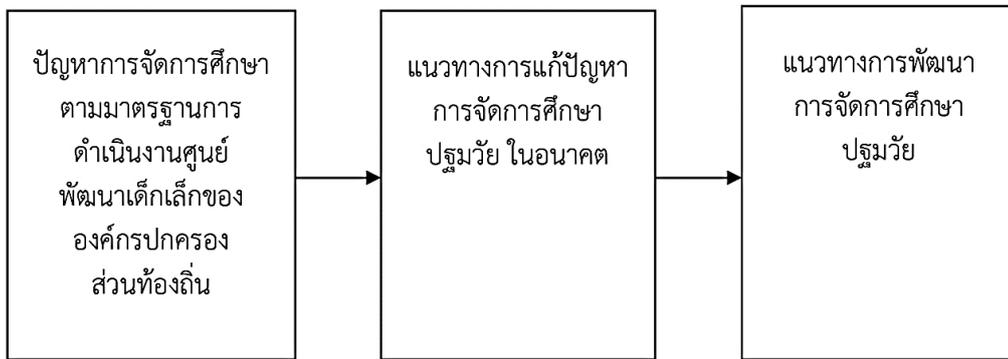
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศึกษาและดำเนินงานโดยใช้คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีมาตรฐาน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ มีมาตรฐานและคุณภาพเป็นไปในทิศทางทางเดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถจัดการศึกษาและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่นมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

3. แนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)

การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) คือ การทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินงานหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวัง และเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ตลอดจน ความต้องการของ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน(Plan) การนำแผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ(Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน และการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ หากผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนเข้าไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและยกระดับผลลัพธ์ให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก็จะช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการดำเนินงานที่มีแบบแผน มีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุรัตน์ สุทธิชัชวาล, 2555)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยจากสภาพปัญหาการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน และเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCD) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน พื้นที่วิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 141 คน (2563) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกแบบง่าย โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สร้างแบบสอบถามโดยการศึกษานวนคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมาตรฐานการดำเนินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิดการและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นแบบสอบถามปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ (Likert) โดยมี 5 ระดับ แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.934 ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลที่ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 11 คน กำหนดโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ข้อคำถามการสัมภาษณ์ได้จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับสูงสามลำดับแรกของแต่ละด้าน มาสัมภาษณ์ปลายเปิด(Open-ended question) เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอนาคต วิเคราะห์ข้อมูลโดยสังเคราะห์ข้อมูลแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยฯ ตามวงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ปัญหาการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.68	0.72	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.57	0.78	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.62	0.76	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	3.61	0.76	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	3.55	0.72	มาก
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.56	0.78	มาก
รวมทุกด้าน	3.60	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพัฒนาและสนับสนุนการทำงานของศูนย์ฯ มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการศูนย์เด็กเล็กอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้ปกครอง และชุมชน สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจการทำงานและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำปฏิทินการศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ และพัฒนาระบบการบริหารและสารสนเทศ โดยจัดระบบโครงสร้าง โดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้เหมาะสมกับความสามารถในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อนำมาปฏิบัติงานในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านบุคลากร ควรจัดให้มีกระบวนการคัดเลือก สรรหาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กให้มีมาตรฐาน โปร่งใส กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครอง และมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก ส่งเสริมงบประมาณให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคน ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถในการจัดการศึกษา และการดูแลเด็กในเรื่องสุขภาพอนามัยเด็กอย่างสม่ำเสมอ จัดสรรงบประมาณค่าอบรม สัมมนา ให้ครูผู้ดูแลเด็กเพียงพอเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนการสำรวจเครื่องเล่นสนามและพื้นที่เล่นอย่างเป็นระบบ แต่งตั้งบุคคลให้มีหน้าที่ดำเนินการสำรวจ ประเมินความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม และดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน จัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จัดทำแผนรองรับภัยฉุกเฉิน ดำเนินการ จัดทำแผนฝึกซ้อมการหนีไฟให้แก่บุคลากรและเด็กทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จัดเตรียมอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้พร้อมใช้งานได้ และเพียงพอปรับปรุงอาคารเรียน ให้มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก ได้ศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่

สิ่งแวดล้อมเป็นเลิศ เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการจัดห้องเรียน มุมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เหมาะสม กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กได้ จัดให้มีการนิเทศการจัดห้องเรียน การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กนำสื่อ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา และจัดหาอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีเครื่องมือที่ทันสมัย และเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการฝึกอบรม ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กทุกสัปดาห์ เพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการ พัฒนา ปรับปรุงศักยภาพการจัดการเรียนการสอน จัดทำปฏิทินการประเมินพัฒนาการเด็ก เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ที่บ้าน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน เพื่อร่วมกันดูแล ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็ก เช่น การตรวจสุขภาพฟันเด็ก การคัดกรองพัฒนาการเด็ก และการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเรื่องสุขภาพและการป้องกันโรคต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้รับบริการด้านสาธารณสุขอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามาบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรูปแบบคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการบริหารและจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจะนำข้อมูลและข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จที่ตั้งไว้ จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่ผู้ปกครองชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยจัดกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ ทันสมัยและตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ในระดับพื้นที่ ร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นในระดับอำเภอและจังหวัด ส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมเครือข่ายการพัฒนาเด็กกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก จัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมุมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้ได้ เช่น มุมหนังสือนิทาน บอร์ดประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ จัดตั้งเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล ประชาชนชาวบ้านผู้มีความรู้ความสามารถ เพื่อร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมศักยภาพของชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพินลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ตามวงจรคุณภาพ PDCA

ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มี 18 องค์ประกอบ 175 แนวทางปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ไม่ชัดเจน ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการปรับปรุง พัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองลักษณ์ ทัดทา (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย พัฒนาระบบการบริหารจัดการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา มาลา (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและดำเนินการอย่างเป็นระบบ

2. ด้านบุคลากร ควรสรรหาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กให้มีมาตรฐานกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริดาว โพธิ์สิงห์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า แนวทางการบริหารจัดการด้านบุคลากรนั้น ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดอัตรากำลัง การสรรหาผู้ปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ควรจัดหาเครื่องเล่นสนามให้ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จัดทำมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ปรับปรุงอาคารเรียนให้เอื้อการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีศฎาภรณ์ วัตพงษ์แก้ว (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ควรให้มีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก มีเครื่องเล่นสนามที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็กและปรับปรุงซ่อมแซม ดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดหาอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกานต์ ไกลยา (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อนวัตกรรม การใช้สื่อการเรียนการสอน

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน พบว่า ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญโสภา เทพบัน (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีบทบาทการ จัดกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลบริการด้านวิชาการ ควรสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ในระดับพื้นที่ ร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นในระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิจรา สารีอาจ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลเมืองพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 6 ด้าน 18 องค์ประกอบ 175 แนวทางปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มีการติดตาม ประเมินผลการใช้แผนพัฒนาการศึกษา และพัฒนาปรับปรุงแผนให้มีประสิทธิภาพ จัดทำปฏิทินการศึกษากำหนดกรอบงานและหน้าที่รับผิดชอบ มีการนิเทศผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาแผนงานและปฏิทินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตมี ตูจันดา (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ควรมีการจัดทำแผนการศึกษา แผนการปฏิบัติงาน แผนงบประมาณเฉพาะส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านบุคลากร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนอัตรากำลังบุคลากร กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และสรรหาคู่มือดูแลเด็กให้ตรงตามคุณสมบัติ จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร จัดโครงการฝึกอบรม สัมมนาเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู ดำเนินการนิเทศ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุง พัฒนา กระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองลักษณ์ ทัดทา (2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีการจัดทำแผนงานบุคลากร สรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง ต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง มีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนการปรับปรุงอาคารสถานที่และพื้นที่เล่นกลางแจ้ง ขยายห้องเรียน กำหนดมาตรการตรวจสอบความปลอดภัยและความเสี่ยง และดำเนินการตรวจสอบตามแผนสม่ำเสมอ มีการปรับปรุง ซ่อมแซม พัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคิม จิระจตุรพรกุล (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ โดยบูรณาการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดประสบการณ์และนำผลมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริดาว โพธิ์สิงห์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ วางแผนสำหรับพัฒนาเด็ก จัดเตรียมการจัดประสบการณ์ ตามแผนที่เตรียมไว้และการนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการ

พัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุข จัดโครงการประชุมอบรม สัมมนาให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กโดยความร่วมมือจากหน่วยงานสาธารณสุข ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร วิชัยสาร (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการบริการจัดการคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสี่ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ควรเปิดโอกาสและ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วน เช่น องค์กรชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มาร่วม ประชุม ชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการสนับสนุนการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ

6. การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ จัดทำแผนการจัดตั้ง เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายตามแผนงาน มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ไทย อัยวรรณ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพและแนวทางการ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม จากทั้งภาคภายในและภายนอกชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยความร่วมมือกับทุกฝ่ายและสนับสนุน งบประมาณด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอและครอบคลุมต่อการพัฒนาในทุก ด้าน กำหนดแผนงานและแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน สร้างความเข้าใจให้ทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาการจัด การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจัดตั้ง งบประมาณในการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่แทนอาคารเดิม ให้มีตัวอาคาร ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม พื้นที่เล่น ที่เพียงพอ ปลอดภัย เหมาะสมต่อการจัดเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและมีมาตรฐาน ควรมีการ ตรวจสุขภาพ สภาพแวดล้อม บำรุงรักษาระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี
2. ควรศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ
3. ควรศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทัศนะของผู้บริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพินลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต



ภาพที่ 2 แนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลเมืองพินลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในอนาคต

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ คือ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอนาคตนั้น หัวใจหลักสำคัญคือการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยมี ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา การวางแผนการดำเนินงาน การรวมประเมิน กำกับติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ และบริหารจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการดำเนินงานที่เป็นระบบ ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช 2559*.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *คู่มือแนวทางการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กฤติกานต์ ไกลยา. (2560). การบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 11(3), 13-24.
- ทองลักษณ์ ทัดทา. (2559). แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 35(3), 85-95.
- นิจรา สารีอาจ. (2562). ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 16(74), 92-105.
- นิตยา มาลา. (2565). แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 5(5), 187-203.
- ปรีศญาภรณ์ วัดพ่วงแก้ว. (2558). *แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร.
- พงษ์ไทย อัยวรรณ. (2558). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ [ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- เพ็ญโสภา เทพบัน. (2558). *สภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย [ปริญญาโท]*. วิทยาลัยเชียงราย.

- ภาคิม จิระจตุรพรกุล. (2560). *แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ* [ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
- รัตมี ตูจันดา. (2557). *การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี].
- วิจิตร วิชัยสาร. (2560). การพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสี อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*. 7(3), 93–101.
- ศิริดาว โพธิ์สิงห์. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา*. 9(2), 95–105.
- สุรัตน์ สุทธิชัยवाल. (2555). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์].
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *Policy Brief เรื่องแนวทางการขยายผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีศึกษา: การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564–2570*. พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- Best, J.W. (1983). *Recerch in Education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Krejcie, Robert V., & Daryle, W. Morgan. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. *Journal of Educetion and Psychological Measurement*, 10(11). 308.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw–Hill.